

*Non vivificatur nisi prius moriatur ****1.ª Cor., 15,36**E carcere ad aethere. *****Dant vincula pennas. *****Veieu-me aquí, Senyor,^[63] a vostres plantes,¹⁰despullat de tot bé, malalt i pobre,
de mon no-res perdut dintre l'abisme.Cuc de la terra vil, per una estona
he vingut en la cendra a arrossegar-me. 5Fou mon bressol un gra de polsinera,¹¹
i un altre gra serà lo meu sepulcre.Voldria ser quelcom per oferir-vos,
però Vós me^[8] voleu petit i inútil,^[21]de glòria despullat i de prestigi.^[70] 10Feu de mi lo que^[5] us plàcia,¹² fulla seca

¹⁰ *fig.* Presència. ¹¹ Polseguera.

* *Sum vermis et non homo*: Sóc un cuc i no un home. Citació extreta del salm 22, de David. La litúrgia catòlica el recita en les celebracions de Setmana Santa al·ludint als sofriments de Crist a la creu. Poema format per estramps que s'inscriu en la tradició literària culta del *Cant espiritual* d'Ausiàs March i és un dels més significatius de *Flors del Calvari*. En ell, com diu Alfred Sargatal, Verdaguer sintetitza la seva crisi moral amb tots els seus defectes i virtuts de l'última època: «una originalitat temàtica relativa, un notable domini de la forma, un excés d'anecdotisme autobiogràfic que impedeix que el poema assoleixi una autonomia absoluta, i una desmesurada simplicitat conceptual —fruit d'una concepció maniquea del món i de la vida humana—, exponent de la personalitat simple i contradictòria de Verdaguer: un home, en paraules de Carles Riba, “mancat del flexible sentit de la convivència amb el bé i el mal”».

** «No s'arriba a la vida si abans no es mor.» Sant Pau.

*** «De la presó al cel.»

**** «Les cadenes donen ales.» Aquest epígraf i l'anterior probablement pertanyen a la tradició patristica o eclesiàstica.

de les que el vent s'emporta, o gota d'aigua
de les que el sol sobre l'herbei eixuga,
o, si voleu, baboia¹³ de l'escarni.¹⁴

15 Jo só^[11] un no-res, mes mon no-res és vostre;
vostre és, Senyor, i us ama i vos estima.
Feu de mi lo^[5] que us plàcia;¹⁵ no en só digne
d'anar a vostres peus; com arbre estèril,
de soca a arrel¹⁶ traieu-me de la terra;
20 morfoneu-me,¹⁷ atuiu-me,¹⁸ anihilau-me.¹⁹ [50]

Veniu ^[55, 59] a mi, congoixes del martiri,
veniu, oh creus,^[63] mon or i ma fortuna,^[58]
ornau mon front, engalanau^[11] mos braços.
Veniu, llorers i palmes del Calvari,^[63]
25 si em sou aspres avui, abans de gaire
a vostre ombriu²⁰ me serà dolç assure'm.
Espina del dolor, vine a punyir-me,
cuita a abrigar-me amb ton mantell, oh injúria;
calúmnia, al meu voltant tos^[7] llots²¹ apila,^[44]
30 misèria, vine'm a portar lo ròssec.²²

Vull ser volva²³ de pols de la rodera
a on^[17] tots los qui passen me trepitgen;
vull ser llençat com una escombraria
del palau al carrer, de la més alta
35 cima a l'afrau,²⁴ i de l'afrau al còrrec.²⁵
Escombreu mes petjades en l'altura,^[70]
ja no hi faré més nosa,* la pobresa
serà lo meu tresor,^[58] serà l'oprobri
lo meu orgull; les penes ma delícia.

¹² arc. Plagui, agradi.^[13] ¹³ Babarota, espantall. ¹⁴ Burla. ¹⁵ arc. Plagui. ¹⁶ loc. Des de la base. ¹⁷ Foneu-me en la mort, feu-me desaparèixer. ¹⁸ Deixeu-me com mort. ¹⁹ Destruïu-me. ²⁰ Lloc on no toca el sol. ²¹ fig. Allò que envileix, ignomínia. ²² Residu, allò que queda d'una cosa. ²³ Partícula insignificant. ²⁴ Congost. ²⁵ Escorranc, esberla del sòl produïda per la pluja.

* Clara referència biogràfica: l'expulsió del palau de Comillas.

Des d'avui colliré los vilipendis²⁶ 40
i llogoteigs²⁷ com perles i topazis
per^[17] la corona que en lo cel espero.
Muir²⁸ aquest cos insuportable, muira;
cansat estic de tan feixuga càrrega;
devore^{l[9]} lo fossar, torne^[13] a la cendra 45
d'on ha sortit, *sum vermis et non homo*.
Jo no só pas la industriosa eruga
que entre el fullam de la morera es fila
de finíssima seda lo sudari.
Jo me'l filo del cànem de mes penes; 50
mes, dintre aqueixa fosca sepultura,
tornat com Vós,* Jesús, de mort a vida,
jo hi trobaré unes ales de crisàlide²⁹
per volar-me'n amb Vós a vostra glòria.^[74]

²⁶ Menyspreus. ²⁷ Befes, burles. ²⁸ *arc. Mori*. ²⁹ Papallona, estat dels insectes lepidòpters que es transformen d'erugues en papallones.

* El poeta pretén, no sense arrogància i amb complaença masoquista, haver igualat en mèrits Jesucrist i com ell merèixer la resurrecció.